

SUDARYTOJŲ PASTABOS APIE KNYGOS SANDARĄ

Archyvinis Sigitos Krutulio kūrybos palikimas nelabai didelis, turiu galvoje fizinę jo formą – ją sudaro: 12 sąsiuvinių, pluoštas mašinraščio lapų ir trys ryšeliai vienos pusės laišku, daugmaž du kartus apimtimi didesnė medinė knyga – iš esmės viskas lengvai telpa į plastikinį *Maximos* maišelį... Bet tas palikimas itin sudėtingas ir sunkiai pasiduo- da bet kokiai klasifikacijai ar juo labiau – sistematizacijai: daugeliui (ne)tekstų beveik neįmanoma nustatyti nei tikslios chronologijos, nei aiškaus žanro. Juolab tekstuose yra vis kartojami panašūs ar netgi tie patys motyvai, jie (ypač eilėraščiai) perrašinėjami daugybę kartų, komentuojami, įtraukiami į kitus tekstus ar šiaip tvarinius, siunčiami paštu artimiesiems ir draugams.

Visų pirma buvo sutarta visos kūrybos neskirstyti į kažkokius tikslus žanrus – kny- ga nėra aiškiai apibrėžto „kultūrinio formato“, o jos autorių mažų mažiausiai būtų netikslu priskirti nei prie rašytojų, nei prie dramaturgų ar menininkų apskritai. Su didelėmis išlygomis jį galima laikyti poetu, jeigu poezijos nelaikytume specializuotu žanru. Tokia knygos sandara buvo pasirinkta sąmoningai, kad kiek įmanoma išsa- miau būtų atskleistas ne tiek Sygio ir tam tikrų literatūrinių kanonų atitikimas, kiek būtų atskleista jo mąstysena, ypatingą dėmesį kreipiant į eksperimentines formas ar net menkiausias jų užuominas.

Dalis knygos tekstų yra palikti faksimiliniai. Tai daugiausia taikoma paties autoriaus surinktiems mašinraščiams, kuriuose yra praleistų žodžių, gramatinių ar sintaksės klaidų, o jomis kartais užsižaista, be to, tie mašinraščiai paprastai yra koreguoti, per- braukinėti, papildyti rašant ranka ant viršaus – žodžiu darbo procesas nenutrūko, ir tokia publikavimo forma tiksliausiai atskleidžia mąstymo pobūdį.

Dalis tekstų, kurių daugiausia yra rašytų ranka, ir jie sunkiai įskaitomi, buvo perrinkti kompiuteriu ir pasmerkti redaguoti²³ (to buvo siekiama išvengti publikuojant faksimilinius tekstus) – t. y. bendraautorystei – bent iš dalies „kultūriniam formatui“.

Keletą labai asmeninio pobūdžio mašinos rašyto teksto fragmentų perspausdino ir buvo pasiryžusi surinkti kitus bent minimalius žanro kriterijus atitinkančius tekstus Sigito žmona Daiva, bet sudarytojai visais įmanomais būdais siekė tokios lemties išvengti.

Kai kurie kompiuteriu rinkti tekstai ar jų dalys yra perbraukti (nes rankraštyje jie irgi buvo perbraukti), bet jų įskaitomumas atskleidžia papildomas mąstymo dimensijas, kurios priartina kitų žmonių surinkto teksto giminiškumą su autorinėmis faksimilėmis. Tokia pati padėtis ir su kaligrafiniais elementais, atėjusiais iš tarnybos tarybinėje armijoje laikų, kai Sigitas darbavosi ir raštininku-apipavidalintoju.

Yra ir neįskaitomų žodžių – juos buvo stengiamasi atspėti pagal prasmę, o vietomis paliekama originali versija (nuskenuota kaip paveikslukas), kad skaitytojas galėtų pats bandyti dešifruoti. Jeigu dar tiksliau – tai, dešifruojant tekstus, buvo susidurta su sąmoningai įskaitomomis, nesąmoningai įskaitomomis, sąmoningai neįskaitomomis ir nesąmoningai neįskaitomomis teksto formomis – savotiška metagrafija. Taigi tekstas buvo suskaidytas į žodžius ir raides tiek prasmingomis paties autoriaus pastangomis, tiek nevalingai dėl paties teksto materialumo, kol galiausiai tam tikros dalys ar fragmentai pavirto kažkuo, kas primena jau iliustraciją.

Nors iš tiesų knygoje beveik nėra iliustracijų (gal tik išskyrus kelis darbus, pateiktus „Tiesei. Pjūviui“) – visa „vaizdinė“ medžiaga tarnauja bendram knygos hipertekstui. Visas transliteracijos nuodėmes sudarytojai prisiima ir net laiko privalumu, nes ekvivalento siekimas šiuo atveju yra neįmanomas – neįmanoma net teorinė galimybė dviejų skaitytojų, kurie sugebėtų šią knygą perskaityti vienodai.

---

23 Sąvoka redagavimas čia vartojama plačiąja prasme, nei vien redaktoriaus darbas – knygos sudarytojas, perrašydamas tokį „tekstą“, nori nenori yra priverstas redaguoti – t. y. pasirinkti vienokią ar kitokią versiją ar interpretaciją... o kartais „vaizdą įtekstinti“, kai neįmanoma įskaityti. Tai platesnė ir gilesnė kultūros (ir edukacijos) ideologijos problema, nei redaktoriaus darbo suniekinimas. „Redagavimas“ šiuo atveju suvokiamas kaip mechaniškas tam tikrų suvokimo šablonų taikymas tų šablonų neatitinkantiems reiškiniams meno sistemoje, oficialioje rimtojoje kultūroje apskritai. Šis reiškinys vadintinas *rekuperacija*, kai sistema pasisavina jos šablonų neatitinkančio reiškinio prasmes. Pavyzdžiui, šiuolaikinio vaizduojamojo meno sistemoje kritiniai ar perdėm ambivalentiški reiškiniai įvardijami *performansu*, taip užtušuojuojant kritines jų potekstes ir pasisavinant kuriamas prasmes. Be to, kiekvienas redaktorius tampa bendraautoriumi, kuris kapitalistinėje sistemoje kolektyviai kuria produktą vartojimui. Antra vertus, tai yra vienintelis būdas supažindinti su tokia raiškos forma esamoje socialinėje-ekonominėje formacijoje.

Mūsų kaip sudarytojų, o savo ruožtu ir šios knygos paskirtis – tolesnė transdukcija, arba signalo perdavimas (biologinis), greičiau nei kapitalo sukaupimas Sigitto Krutulio vardui. Čia ir yra letrizmo, tiksliau – krutuliškosios jo formos stiprybė.

Knyga pradeda netyčia asmeniniuose užrašuose aptiktais įvadiniais tekstais – tokia ištisa jų serija („Vietoj pratarmės“, „Pratarmė“, „Prologas“, „Įžanga“), skirta knygai, kurios jis pats nė nesiruošė leisti (galbūt galvojo apie ką nors, kas tuo darbu užsiims, o kad jam tai buvo aktualu, žinau, nes abu susitarėme: vienam iš mūsų mirus, kitas kažkuo tokiu turėtų užsiimti. – *R. D.*).

Mus giliai sujaudino toks jau įžanginis juodas humoras, nes beveik identiškas jo formas patys praktikavome pastarojo dešimtmečio leidiniuose. O Sygis pasivijo iš gilių 10-ojo dešimtmečio sutemų... ir aplenkė...

Struktūriškai knygą sudaro dvi dalys.

Pirma – „kūryba“ (dalis I skyriaus bei II–V skyriai), kurios tam tikra dalis buvo vienokiu ar kitokiu būdu paskelbta parodose, hepeningų artefaktuose, parodų leidiniuose. Prie „kūrybos“ priskiriami ir niekur nepublikuoti tekstai, „kultūrinio formato“ atributų turintys bent užuominų: eilėraščio ar dramatinę formą, (per)spausdinimas mašinėle ant atskirų lapų, kurie redaguojami ir susegami į masyvą, laikytiną kūrybiniu vienetu.

Autorius turėjo įprotį tekstus mašinėle perspausdinti po keletą kartų. Kartais, suklydęs, ištraukdavo popierių iš mašinės, versdavo kita puse ir vėl pradėdavo rašyti tą patį arba jam artimą tekstą. Kad būtų išlaikytas autentiškas savitas rašymo mašinėle teksto materializmas, tokie lapai sudėti vienas paskui kitą. Šis pasirinktas publikavimo sprendimas rezonuoja ir vienam iš mėgstamiausių Sygio poetikos elementų – pakartojimui.

Tas pats motyvas būdingas ir jo korespondencijai: tekste rašomi motyvai kartojami laiškuose, laiške vienam adresatui naudojami motyvai rezonuoja su kitam adresatui siunčiamu laišku – tarsi tikintis, kad kada nors ties laiškai kažkur susieis ir pradės diskutuoti... tai, tiesą sakant, ir įvyksta... šioje knygoje.

Antra knygos dalis (VI skyrius) yra skirta autobiografijai, kuri susideda iš daugybės segmentų: jo paties surašytos giminės istorijos, pirmųjų sūnaus auginimo metų dienoraščio fragmentų; ypač daug korespondencijos, atskleidžiančios to meto ir asmeninių minčių bei užsiėmimų aktualijas, duodančių tam tikras chronologines nuorodas.

Taip pat į šią dalį įtraukti tekstai „sau pačiam“ – vienas, pats didžiausias masivas – tai užrašai iš tarybinės armijos, arba „Negražios mintys apie dailiąją lytį“, ir kitas – užrašai iš sąsiuvinio, kurio atskiri lapai būdavo išplėšiami ir siunčiami kaip laišakai; kai kurie tekstai tiesiog perrašyti į laiškus ir pan.

Nors tekstuose netrūksta išgalvotų situacijų, kurios (ne)sąmoningai iškreipia biografinius faktus, psichologinė ir psichinė autoriaus būseną yra užfiksuota išskirtinai jautriai ir tiksliai – tai įspūdingas psichobiografinis paveikslas. Tokiu būdu biografija (įskaitant ir paskutinį jos faktą) tampa ne kuo kitu, o kūrybos dalimi, ir tuo pat metu tarsi patvirtina, kad pirmoje knygos dalyje siekta atskleisti kūryba yra niekas kitas, kaip jo gyvenimas – besiveriančių žaizdų kupinas gyvenimas.

Knyga baigiama Sigito mamos liaudiškų ištarų, pajvairintų Sygio naujadarais, žodynėliu ir šiandien su pietų Lietuva siejamo pyrago „Šimtalapis“ receptu, ilgus šimtmečius laikytu paslapyje principiniu totorių tapatybės elementu. Mano (R. D.) mama kažkoku būdu sugebėjo jį iš kažkur iškrapštyti (ji turėjo ir tebeturi tokių sugebėjimų) ir kepdavo namie savo, giminės ir gydytojų poreikiams tenkinti. Bet niekam to recepto neplatino, nes, matyt, buvo prisižadėjusi. Sigitas kažkoku sunkiai suvokiamu būdu įkalbėjo mano mamą tą receptą padiktuoti, vėliau jį tvarkingai išspausdino mašinėle ir atsiuntė per eilinį kažkurį ar jo, ar mano (R. D.) gimtadienį, palinkėdamas „gero apetito“.

Deja, į knygą neįtrauktas Sygio kūrybai ypatingą reikšmę turėjęs Becketto „Mercier ir Camier“ vertimas, prie kurio jis dirbo 1991–1995 metais. Galbūt jo paskelbimas atvers galimybę tolesnei tiek Sygio, tiek Becketto minčių analizei ir jų abiejų savito matymo sklaidai. Taigi, ši knyga – ne pabaiga, bet greičiau pradžia to, ko lig šiol dar nematėme ir negirdėjome.

Taigi, malonaus skaitymo! – Jūsų Redas Diržys ir Kęstutis Šapoka

KITAS TEKSTAS

Kadangi pasakyti kaip visada neturiu ką, o popieriaus lapas
privalu, kad būtų pripildytas jei ne minčių tai bent raidžių, o
leisti vieniems sau pirma groti rašinėle savigarba neleidžia, nors
gal taip būtų ir geriau, rašysiu ir kitaip.

Eilėraščius rašau kaip laiškus
kurie žeme balandžiais vaikšto
kuomet siekimai nebeiškūs
aplanko irstantį mane.
Vaizduojuos kad link saulės riedu
nusususia tėvų karieta
kad užeinu į vieną vietą
bet man ten būna negardu
kad prieš pariebindama jūrą
susprogdina prezidentūrą
ir tarp ašigalių mentūra
sustojusi į gyvą mūrą
man skaudžiai sukerta į rūrą
ir pargabena link namų

ir atsainus lyties galiūnas
prispaudė sėklę pilną liūną

Šę naktį kadrinau ~~puskį~~ poetiā
Ilgais plaukais, suknia gėlėta
Akiū tamsybė iškentėta
Parsivedžiau į vieną vietą
ir kol vanduo užvirs į plytą

Šę naktį kadrinau poetiā
Ilgais plaukais suknia gėlėta
Akiū tamsybe iškentėta
Lūp

pasiūliau jai prisėsti kėdę
lūpų kampu pridengus gėdą
alkūne susiveržus drovą
jinai gi pasirinko lovą
širdyl ištiško supernova
manų pabudęs kazanova
ginkluotas veržėsi į kovą
nelyginant akmuo į daržą
tarp lyčių įtampą ir varžą
tirpdydama taip slenka baržą
atklydus iš peizažo šaržo
palikdama tarp mūsų maržą

Nusilaužė vėjas kryptį
kas daryti kas daryti

jinai pakluso ne iš karto
~~atspėjau žvėrį žvėrį žvėrį~~
urkšnodamas skystimą karštą
atspėjau pirmą raidę vardo

jinai pakluso ne iš karto
gurkšnodamas skystimą karštą
išvardijau šešėlių tvarką
atspėjau pirmą raidę vardo

| VIETOJ PRATARMĖS

Žinoma, atsakiau knygų nerašąs ir kruopščiai nuslėpiau sekusį iš paskos pasitenkinimą, jog man tiktų tai daryti, bet, pokalbiui nutrūkus, neleidau sau pamiršti taręs, kad tasai dialogas lakoniškoje savo formoje esą talpinąs įtampą ir galėtų būti pavartotas vienai iš knygų, kurių neparašysiu.

Žinoma, visiškai nebūtų būtina vardyti visokeriopiškiausių subjektyviausių priežasčių, neleidžiančių man to padaryti, bet manyje gyvenanti amžinojo žmogiškojo poreikio dalis išlikti teisuoliu verčia pasiaiškinti ne tik potencialiam mano skaitytojui, bet ir skatina norą viltis, kad ir pačiam būtų ne pro šalį dirstelėti į ant popieriaus paklotas kliūtis, kurios trukdo padaryti tai, ir ne vien tik tai.

Žinoma, bet kuriam piliečiui, turėjusiam-turinčiam-turėsiančiam kokį ryšį su savęs reiškimo poreikiu, didybės manija, garbėtroška, savojo individualiojo išskirtinumo suvokimu, atsiras problemų ir su savęs realizavimo sričių netobulumu, su nedėkingu kūrybos požiūriu į savo autorius, juos traktuojant kaip emocines ir mentales dimensijas.

Žinoma, ne kiekvieno panagių šauksmas ryšis avantiūrai, kai žvirblis geriau nei balandis, todėl ir pragmatiška mano natūra su romantizmo ir melancholijos drumzlėmis linkusi snūduriuoti logikos, sistemiškumo, nuoseklumo ir pastovumo pataluose.

Žinoma, šalia jau kelis kartus išvardytų tingumo, apsileidimo, rezignacijos, nepasitikėjimosi ir silpnavališkumo ieškant šiųjų priežasčių, užuot taisius pasekmes, yra daugybė įvairiausio plauko parazituojančių nariuotakojų, kurių globai su malonumu atsiduodu ir, mėgaudamasis kančia, kai jie geria instinktų pašildytą kraują ir kramto gerai patreštas iliuzijų šlaunis, leidžiu savyje apsigyventi didžiai pirmapradei egzistencinei kaltei, ir tada tik vargšai instinktai vieninteliausieji sugeba mane atplėšti nuo kaltės pirkimo kasos langelio.

Žinoma, čia nei išpažintis, nei skundas, o tik dvasingo ir todėl impotentiško jaunuolio situacija, apkartusių nihilizmo ir pozityvizmo idealų šešėlyje mėginančio atvėsinti jausmų dinamikos pritrintas nuospaudas.

| PRATARMĖ

O jeigu tūlas ponas skaitytojas jau manosi susidaręs nuomonę apie čia būsiantį pseudomintelių konglomeratą ir išdidžiai pravers gašlios burnos lūpų kampelį sumaniausiai reaguojantį į savo valdovo nuotaikų sezoniškumą nusivieps ir švirkštelės čiurkšlę lipnių seilių prisisotinus saldžių skaitymėlių ne per daug net ir vandeniui praskiestų autoriui ant akinių stiklų ne tiek širsdamas dėl jojo pastarojo moteriškumo, originalumo stokos ir žanro aiškumo kiek dėl žinojimo kuris visuomet tą tik ir daro kad leidžia pasilypėti nesidomėdamas turėtojo fiziniais duomenimis ir net lytimi tai tas ponas tūlas skaitytojas turėtų būti pagerbtas už sumanumą ir mokėjimą skaityti tarp eilučių ir net raidžių stoką ką nesunku įrodyti autoriaus mėginimuose išsisukti nuo tos knygos parašymo bet ponas tūlas potencialus skaitytojas būdamas gerokai aukščiau ir stovėdamas prieš patį turėjimo faktą negali leisti sau apsigauti ir vis viena puslapis po puslapio žino priversiąs tą autorių užpildyti visus puslapius nes kur tai matyta kad puslapiai gali būti tušti juk knygą yra be galo sunku suvokti be turinio tuomet tai tėra bloknotas bet ponas tūlas gerbiamasis potencialus sumanus skaitytojas taip pat privalėtų žinoti kad prieš autoriaus akis yra tik lygiai tas pat o kas bus toliau jis išmano ne ką daugiau nei tamsta fotelyje kėdėje ar automobilio sėdynėje laukiančio intriguojančio siužeto su pulsą tankinančia kulminacija ašarų spaudžiančia atomazga ironišku leitmotyvu tai čia tai ten išlendančiu lyg beždžionė iš džiunglių romantiškais charakteriais natūralistiniais dialogais ir scenomis o poezijos mėgėjas išsiilgęs šviežių formų ir sentimentalių priesagų jau pats ryžtasi jas atgaminti iš sugeriamojo gal ir tualetinio popieriaus tikėdamasis kad išplėšus bus galima iš tos pačios medžiagos atlikti užsakymą ir pagal autoriaus konstrukciją o skaitomosios ir žiūrimosios dramos mylėtojas vos tik išvydęs didžiosiomis raidėmis surašytus veikėjų vardus alpsta nespėjęs išsikviesti stiuardėsės kuriai po ilgesnės pertraukos lieka tik ateiti su amoniako buteliuku ir švelniu flaneliniu drėgnu skudurėliu valyti baltas kaimynės kelnes kiliminę fiuzeliažo dangą ir apvarvėjusią pasmakrę po to šiek tiek palaistant dezodorantu kad kaimynai vėl galėtų pradėti kvėpuoti nepasekus to mylėtojo pėdomis ir net tas kuris nieko skaityti nebando bet tik atsitiktinai išdykėliškausi pasičiupo šią knygelę kuri dar visai neaišku ar kada nors išvys pasaulį bent vienu egzemplioriumi taigi čiupo kaip ir visa kita atstovėjęs trijų valandų eilę ir pamatęs kad ne visos eilutės puslapiuose prirašytos o viduje yra dar ir tuščių puslapių tai leis perskaityti knygą greičiau nei tą kuri pilnai prirašyta tad ką ir bekalbėti apie eilinių žmogų autoriaus nepasiekiamą idealą dėl nesugebėjimo kiek daugiau skaityti kad nekiltų noras pačiam rašyti ir dėl kitų bruožų įgalinančių nesugebėjimą baigti ką nors ar pasiekti žmogų kuris skaito siūlomą jeigu

turi nesiūlomą jei neturi siūlomo ir nesiūlomo paskaityti žmogui kuris dabar džiaugiasi atradęs būdą užmušti dar keletą minučių kurių metu praryja tam tikrą dozę paderikų sakinių žodžių raidžių garsų nuspręs ar verta vargti dar kelias valandas ir net tada galutinė jo nuomonė atspindės tai ką sunku bus vertinti nes žmogus čia puoselėjo savo tikslus ir negali pasakyti kiek autorius sugebėjo jam netrukdyti juos įvykdyti nes kas žino kuria kryptimi čia ėjo (eis) pats autorius užsikalbėjęs apie save daugiau negu derėtų prisistatant bet nė vienas pažįstamas negalėtų pasakyti kad egoizmas nėra prigimtinis šios rankos bruožas tad jei tūlam potencialiam skaitytojui pavyktų ką nors iš čia pasičiupti apdoroti ir akceptuoti jisai turėtų save pagerbti už sugebėjimą išplėsti iš po rašalo dangos šykštaus charakterio aprasojusio daugiažodiškumo kondensatais pastangas apsiriboti atsiriboti apsigirioti atsipagirioti pasigirioti.

PROLOGAS

Po dviejų trumpų įžangėlių manausi galįs parašyti dar ir trečiąją, kurioje viliuosi pamėginsiąs šiek tiek atskleisti savo sumanymą, nes vis dar po truputį tariuosi esąs slापukas – žmogus it kokia griežlė; būna momentų, kai tariamasis garbingumas liepia žaisti atviromis kortomis. Logiškai mąstant poelgių ir mintelių įvairovė vis viena yra begalinė, tad tūlas potencialusis skaitytojas ir taip bus vedžiojamas už nosies ar už blakstienų, ar už... tačiau tai palengvintų jam apsispręsti: taupyti laiką arba ne. Jautresnis ir pastabesnis kritikas ir tuo labiau tūlas skaitytojas turėtų įžiūrėti mano įkyriojo atsiprašėjimo skraiste slepiamą neryžtingumą ir nežinojimą, o ir į juos panašius nebrandumą, neturėjimą, nemokėjimą, nenorėjimą... bet, ponai, korta mesta, ir grafomaniškas skaitalas prieš mano akis reikalauja būti pratęstas (ak! Ir vėl!).

Taigi, tęsiant jau savo sumanymo aiškinimą, o ne jo aiškinimo priežastis, turiu pripažinti, kad nežinau, kaip atrodys baigtas variantas. Bet ką galėčiau pateikti viešam teismui ir kur apskritai galėčiau kuo pasireikšti? Jei kur ir galiu, bet čia kalti tie keli tvirtinimai: „Tu gali rašyti“, „Tu jauti kalbą“, „Tu moki pateikti“. Todėl čia bus trumputė studija iš keleto dalių, paviršutiniškas kratynys iš pasaulinės klasikos, nuosavo jautrumo ir mėginimo dirstelėti į tai iš viršaus ar tik iš šalies, padriko psychologizavimo, siekio išvengti didaktikos, noro susivokti, šiek tiek pašmaikštauti, kalbos (žodžio) darymo, asociatyvaus mąstymo užuomazgų, eiliakalystės su ilgalaikiu redagavimu ir be jo.

Žinodamas, kad tradicinės formos manęs absoliučiai netraukia, renkuosi nei kuo originalų, nei kuo įpareigojantį, bet be galo patogų minčių dėstymo būdą, kuris gerokai trukdys man pasiekti tamstų akis, smegenis ir širdis, tačiau, kaip jau galėjote suprasti, tai ir nėra pagrindinis tikslas, bent manyčiau, kad man taip turėtų atrodyti.

Skaitytojas galėtų ir supykti, matydamas, jog tai ne jis yra svarbiausias gimusio kūrinio motyvas (argi didybės manija gali būti atskirta nuo auditorijos), bet jis gali įsivaizduoti, kad taip ir nėra, nes visa, ką autorius yra čia pasakęs apie save, drąsių drąsiausiai galime priskirti lyriniam viso rašalo (skaityti – skaitalas, rašyti – rašalas) herojui, o jį visada sunku sutapatinti, neskaitant autobiografinių motyvų, nes vaidmuo, kurį čia sau prisiima autorius, jau jį automatiškai keičia ir laužo pagal savo reikalavimus, ir, nori nenori, autoriai jau yra kiti, atitolę, juo labiau jeigu tektų jam vaizduoti ir daugiau vaidmenų; jis siekdamas įtaigumo turėtų persikūnyti, ir sugebėjimas žvelgti į visus savo vaikus – charakterius – herojus vienas kito akimis vis labiau siaurintų knyginį pasaulį jo paties patyrimo ir žinojimo atžvilgiu, net jeigu jis ir mėgintų šį procesą pavaizduoti, o tai, tiesą sakant, ir turėtų būti pamėginta atlikti, ir kas iš to išeis, galėsite įsitikinti, o turėjimas paradigminių prielaidų apie autoriaus išorinio pasaulio sutapatinimą su

knygos pasaulio neturėtų trukdyti juo vieną nuo kito ir atskirti, sau prisiimant mobilią padėtį, leidžiančią patikėti žodžio įtaiga vaizduojant ir monologizuojant, emociškai išskrova dialogizuojant, žaismu filologizuojant iškrapštyti gyvą žodį iš ilgo sakinio gyvatės, nuvalyti nuo tariamai šviežios minties epitetų ir metaforų dulkes, apsimesti susižavėjus ta mintimi ir sekti jos vinguriavimais ne tik gretimuose sakiniuose, bet po visą rašalynę, atpažįstant jos kvapą ir tarp eilučių.

Čia mano mielas potencialusis skaitytojas turėtų atsidusti, susipažinęs su krūva jam keliamų reikalavimų ir ne mažesne krūvele reikalavimų, užsiduotų paties autoriaus, o tai, atvirai kalbant, sunkoka net man pačiam įveikti, sunkiau, nei pastebėti mano ir autoriaus potencialų pasidalijimą, po kurio apreiškimo dar nereikėtų skubėti į psichopatologinę kliniką įskundinėti kurių ne kurių asmenų ar leidyklų direktorių, o betgi tačiau toliau, toliau versti apsigaudinėti, nes visa tai, kas dabar telpa jūsų akiratyje ir akivaizdyje, tėra žavus vaidinimas, ir argi neverta pavargti keliasdešimtį vakarų, idant suteiktum bent vieną akimirksnį atrakcijos nors vienam potencialiam skaitytojui.

| ĮŽANGA

Tai nėra istorija, todėl ji niekada ir neatsitiko. Tai ne pasakojimas, todėl jis neturi priešpasakojimo. Tai ne hepeningas, todėl neverta aprašyti aplinkos sąlygų, kad šis galėtų įvykti. Viskas yra čia, ir tai yra vaizdai, raidės, žodžiai, frazės, sakiniai, skyrybos ženklai, puslapiai, lapai, skirsniai, knyga, popierius. Kadangi tai vis dėlto priskirtina veiksmui, tai bus paskirti ir veikėjai. Jeigu veiksmui vykstant prireiktų daugiau veikėjų, jie bus priskirti vėliau. Retkarčiais gali prireikti dekoracijų, garsų, vėjo ar troleibuso kontrolieriaus. Juos, ko gero, teks susirasti jums patiems. Bet gali ir neprireikti. Jeigu susidursite su nesuprantamais žodžiais, kurie gali neturėti aiškiai išvelgiamos išvestinės prasmės, tai jos ir neieškokite. Jeigu dėl leidyklos broko koks lapas bus apverstas aukštyn kojomis, žodis neteisingai perkeltas, ar įsivėlusį korektūros klaidą – nepykite ant leidyklos darbuotojo, nes gali būti, kad tai nėra joks brokas.

Ko gero, to jums ir nereikėtų sakyti, bet sensacijų vaikymasis nėra mano hobis, o susitarus prologe žaisti atviromis kortomis ir to dar nepamiršus, jau norisi laužyti susitarimą tyčia.

Tai nebus opera, todėl nerašysiu libreto, bet jeigu kas norės sužinoti trumpą siužetą, kurį gali tekti perpasakoti kokiam draugei, literatūros mokytojui ar viršininkui, jis bus išdėstytas pabaigoje, kadangi dabar sunku tai padaryti. Šitas patarimas gali patarauti ir tiems, kurie vaikosi tik siužetų. Iš pilno teksto jie tikrai nesužinotų daugiau, o gal tas pilnas tekstas net suformuotų visiškai kitokią nuomonę, nė per nago juodymą nesutampančią su tokia kitokia autoriaus tų pačių dalykų interpretacija.

Manau, kad privalėčiau kartais paaiškinti ir vienos ar kitos meninės priemonės svarbą, jos tikslą, realizacijos aplinkybes ir pagalbines prieinamumo-pasiekiamumo procese iškilusių sunkumų įveikimo priemones. Nors tuščia-daugiažodžia-vimas man ne-sve-timas, drįsčiau patarti sutankinti pulsą lakoniškų formų greitakalbe, o mintį utėle pravyti pro labirintus ilgų kirmėlinių sakinių palydoje, nes pastebiu save turintį savybių sugebėti turėti įtakos sakinio prasmei – tai priklauso nuo akių buvimo vietos, o paviršiuje ir kitų savybių – susijaudinti užuominų fone, o ne akibrokštų natiurmorte.

Tuo leisčiau sau ir užbaigti savo išsisukinėjimus prašydamas įtraukti iki tol buvusius puslapius į bendrą tekstą jau pradendant taikyti duotuosius ir turėtus kriterijus, griežtai pasvertus, užuot konsistenciją prislėgus vertinimo svoriu, kad vanduo ištekėtų. Nors – ar tai burtai?!...